

چرا خط فرمان؟

خط فرمان (حالت نمایش تمام-متنی) بخشی کلیدی هر سیستم عامل مدرن واقعی است. از آنجایی که رابط های کاربری گرافیکی (GUI ها) برای استفاده در دهه گذشته و پیش از آن بسیار ساده شده بودند ، به کاربردن خط فرمان برای بیشتر کاربران خیلی معمول نیست ، مخصوصا برای کارهای ساده ای چون پردازش کلمه ، جستجوی وب و فرستادن ایمیل. بدین ترتیب بارها مشاهده شده که خط فرمان برای بسیاری غیر ضروری، ترسناک و حتی منسوخ احساس شده باشد.

GUI یک حالت نمایشی است که شامل تصاویر ، پنجره ها ، و منوها و همه ان مواردی است که عمدتا با موس اداره می شوند. در هر صورت خط فرمان که شل هم نامیده می شود (اگرچه شل در حقیقت برنامه ای برای فراهم کردن خط فرمان است) ، می تواند کاملا برای یادگیری استفاده آسان باشد، و ارزش ان بعد از کمی ممارست به زودی آشکار می شود. حتی یک آشنایی ابتدایی با آن کامپیوترها را برای استفاده آسانتر می سازد و کارهایی را که با یک GUI ممکن است سخت یا غیر ممکن باشد را تسهیل می کند. همچنین چنین آشنایی می تواند ما را به سمت یک درک بهبود یافته از اینکه کامپیوترها در اصل چگونه کار می کنند رهنمون کند.

بسیاری از افرادی که تازه خط فرمان را شروع کرده اند با خط فرمان به کاربرده شده در MS-DOS آشنا هستند و فکر می کنند که این دو مشابه هم اند ، به هر حال ، شباهت ها بسیار سطحی هستند، و تفاوت های بزرگی وجود دارد . خط فرمان لینوکس بسیار قدرتمندتر است (یعنی انعطاف پذیرتر است و کارهای خیلی بیشتری را می تواند انجام دهد.) و در بعضی روشها بسیار کاربر پسندتر است.

یادگیری خط فرمان لینوکس آموزش خیلی بیشتری از به کار بردن یک سیستم عامل خاص را برای ما میسر می سازد. یک دلیل آن این است که خط فرمان لینوکس واقعا همانند خط فرمان استفاده شده روی هر سیستم عاملی که از توزیع های یونیکس برای مثال Solaris, FreeBSD و Mac OS X هستند . بنابراین چند سیستم عامل را به صورت همزمان می آموزید. همچنین مطالعه خط فرمان بینشی به این که کامپیوترها به واقع چگونه کار می کنند فراهم می کند. و دلیل آن هم این است که خط فرمان نسبت به GUI ها به عملکرد درونی کامپیوترها نزدیکتر است. همچنین فرمان های مورد نظر معمولا انعطاف پذیرتر از همتایان گرافیکی خود هستند، می توان آنها را براحتی با سایر فرمانها ترکیب کرد ، می توانند در وضعیت هایی استفاده شوند که GUI در دسترس نیست ، یا به درستی عمل نمی کند.

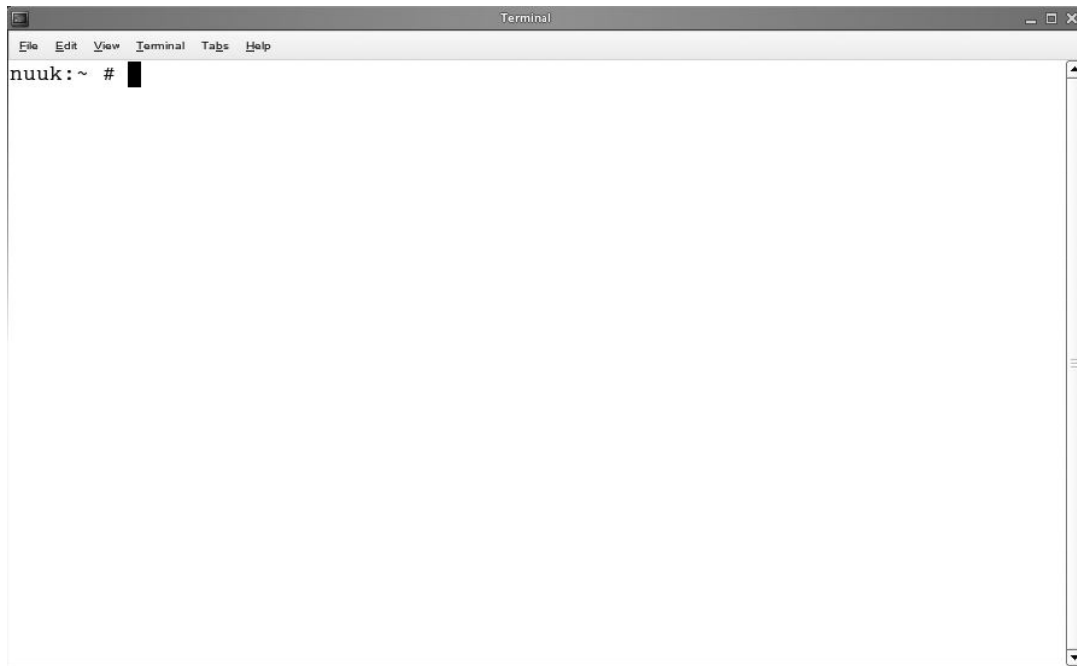
دسترسی به خط فرمان

اولین مرحله در آموختن خط فرمان دسترسی به آن است ، معمولا آسانترین روش برای انجام این کار باز کردن یک پنجره ترمینال (Terminal Window) است، که پنجره تمام – متن در GUI است. این کار فقط با کلیک کردن روی آیکون آن در منوی مناسب است . برای مثال ، در مورد لینوکس RedHat ، تنها چیزی که لازم است انتخاب آیتمی به نام Terminal که در منوی System Tools ظاهر می شود است. در بعضی از توزیع های لینوکس ، یک پنجره ترمینال با کلیک کردن روی آیکون اختصاص داده شده که در نوار ابزار پایی صفحه نمایش است می تواند باز شود.

روش دیگر برای باز کردن خط فرمان سوئیچ کردن به یک کنسول است، که یک حالت نمایش فقط متنی است و هیچ دکمه ، پنجره یا آبجکتهای گرافیکی وجود ندارد.

آسانترین روش برای باز کردن خط فرمان ، فشار دادن همزمان کلیدهای CTRL, ALT و F1 در یک GUI است. می توان در هر زمانی با فشار دادن همزمان کلیدهای CTRL, ALT و F8 دوباره به GUI بازگشت.

مرجع دستورات خط فرمان لینوکس

خط فرمان همچنان که در یک پنجره ترمینال دیده می شود..

شروع مدیریت خط فرمان لینوکس

مقدمات خط فرمان

خط فرمان مهم و ارزشمند است ، چرا که مدیر سیستم می تواند همه چیز را از طریق آن انجام دهد . لینوکس دستورات بسیار بسیار زیادی دارد، بیشتر از آنکه شما درک کنید. و دستورات جدید نیز بر پایه ای منظم به آن اضافه می شوند . به هر حال همه این دستورات ، روش مشترکی برای کار کردن دارند.

مفسر دستور

زمانی که روی خط فرمان کار می کنید ، به عنوان یک مدیر شما با پوسته (Shell) سروکار خواهید داشت. پوسته مفسر فرمان است. پوسته موظف است فرمان هایی را که شما در خط فرمان تایپ می کنید را انجام دهد. اینکه چگونه با فرمان ها کار کنید به شکل گسترده ای توسط توانایی های Shell تعریف می شود. پوسته خودش برنامه ای است که بعد از وارد شدن شما به سرور توسط سرورتنان به صورت اتوماتیک شروع می شود ، اهمیتی ندارد که شما به صورت مستقیم روی کنسول سرورتنان وارد شده اید یا از بواسطه یک جلسه راه دور که از طریق PuTTY روی ایستگاه کاری ویندوز خود شروع کرده باشید.

معمولا دو نوع پوسته بیشتر استفاده می شود ، Bash و Dash . Bash پوسته پیش فرض روی ورژن های جاری RedHat و SUSE است ، و Dash پوسته پیش فرض روی ابونتو است. خبر خوب این است که شما به عنوان یک ادمینو استراتو تازه کار خط فرمان ، واقعا نگران این نیستید که کدام پوسته استفاده شده است --- هر دوی آنها مشابه هم کار می کنند.

فرمان ها ، Option ها ، و آرگومان ها

یک فرمان لینوکس معمولا شامل سه بخش است : خود فرمان ، راهکار (Option) ، و

آرگومانهای آن. طرح کلی آن به صورت زیر است :

`mycommand -opt1 arg1 [opt2 arg2 ...]`

برای نمونه : این مثال نشان می دهد که یک فرمان لینوکس چگونه است. - useradd

-m . این مثال شامل سه بخش است : useradd که فرمان است ، -m

-G sales هر دو Option هستند و Linda یک آرگومان نوعی است.

فرمان (Command)

خود فرمان رشته کاراکتری است که برای فعال کردن یک کار اصلی تایپ می کنید.
برای مثال Ls، فایل ها را لیست می کند.

Option

بیشتر فرمان ها Option را به عنوان بخش دوم خود دارند . با استفاده از این Option ها فرمان ها را اصلاح می کنید . برای مثال فرمان Ls تنها نام فایل های دایرکتوری جاری را فهرست می کند ، اگر میخواهید جزئیات را نیز ببینید ، برای مثال سائز فایل ها ، مجوزهای تنظیم شده روی آن ، و اطلاعاتی درباره تاریخ ایجاد آن ، می توانید Option -L را اضافه کنید . بعضی از فرمان ها پیچ Option ای ندارند ، و برخی دیگر میتوانند بیشتر از 50 Option داشته باشند . فرمان man معمولا فهرست کاملی از همه Option هایی که در دسترس هستند را به شما می دهد.

آرگومان (Argument)

جدا از Option ها ، بسیاری از فرمان های لینوکس آرگومان ها را دارند . اینها ویژگی هایی اضافی اند که می توانید به فرمان اضافه کنید تا با دقت بیشتری بگویید چه کاری انجام دهد . اما آرگومان ها نوعا در خود فرمان تعریف نشده اند .

باید بدانید که نه تنها خط فرمان ها آرگومان دارند ، بلکه Option ها نیز آرگومان دارند. با یک حساب سرانگشتی ، آرگومانها در پایان فرمان معمولا آرگومان های فرمان هستند ، و آرگومان ها برای Option ها درست بعد از Option قرار می گیرند.

Piping و Redirection

برای دست یافتن به قدرت بسیار—فرمانی لینوکس (Linux's many commands) ، می توانید از Piping و Redirection استفاده کنید .

به وسیله Piping ، می توانید نتیجه یک فرمان را به فرمان دیگر بفرستید ، Piping مزایای بزرگ یک محیط لینوکس را ارایه می دهد. با استفاده از Piping توانایی های دو یا چند فرمان را برای ایجاد نوعی ابر فرمان که قابلیت های بیشتری دارد ترکیب می کنید.

با استفاده از Redirection می توانید تعیین کنید که فرمان نتایج خود را کجا ارسال کند .

عملگر بعدی که در پوسته فرمان لینوکس بسیار سودمند است اپراتور Redirection ، >، است.

به صورت پیش فرض یک فرمان نتایج خود را روی مانیتور کامپیوتر نشان می دهد . در زبان لینوکس ، همچنین می توانید بگویید که پوسته نتیجه یک فرمان را به خروجی

استاندارد ، مخفف آن STDOUT است، ارسال کند، و معمولاً همان مانیتور است. با استفاده از Redirection شما می‌توانید نتیجه را به هر جای دیگری بفرستید.

به دست آوردن راهنمایی

لینوکس روش‌های بسیاری برای بدست آوردن کمک عرضه کرده است .

مروری کوتاه بر این روش‌ها :

- فرمان `man` ، برای بیشتر فرمان‌هایی که روی سیستم شما در دسترس است اسنادی را ارائه می‌دهد .

مهمترین منبع اطلاعات درباره فرمانهای روی سیستم لینوکس شما `man` است . که کوتاه شده `System Programmers Manual` است. ساختار ابتدایی برای استفاده از `man` ، نوشتن `man` همراه با فرمانی است که اطلاعاتی درباره آن می‌خواهید . مثلاً : `man passwd`

که باعث باز شدن صفحه‌ای در پایین می‌شود . هر صفحه من شامل موارد : نام فرمان ، خلاصه ، توصیف ، Option ها ، فایل ها ، نویسنده و رجوع به فرمان‌های مشابه است . که اطلاعات بیشتر درباره آنها این خارج از این مبحث کوتاه ما است .

- همه فرمان ها Option ، --help را قبول می کنند. استفاده از آن مرور

مختصری به Option های قابل دسترس که می توانند همراه دستور بیایند را

نمایش می دهد .

پس از آشنایی کوتاه با خط فرمان در این قسمت فهرستی از فرمان های لینوکس به

همراه توضیح مختصری درباره عملکرد آن پیش روی خود دارید .

اطلاعات سیستم

دستور	توضیح
# arch	نمایش معماری سیستم
# cal 2007	نمایش تقویم سال ۲۰۰۷ میلادی
# cat /proc/cpuinfo	نمایش اطلاعات CPU
# cat /proc/interrupts	نمایش 'خطوط در خواست وقفه' (IRQ) سخت افزار های مختلف
# cat /proc/meminfo	نمایش اطلاعات حافظه ی سیستم
# cat /proc/swaps	نمایش اطلاعات حافظه ی مجازی
# cat /proc/version	نمایش نام توزیع و نسخه ی هسته ی استفاده شده در سیستم
# cat /proc/net/dev	نمایش آمار و اطلاعات کارت های شبکه و وایرلس
# cat /proc/mounts	نمایش فایل سیستم های متصل شده به سیستم
# clock -w	ذخیره ی تغییرات تاریخ بروی بایوس
# date	نمایش تاریخ سیستم
# date 041217002007.00	تنظیم تاریخ سیستم – به ترتیب از چپ به راست : ماه , روز , ساعت , دقیقه , سال , ثانیه

مرجع دستورات خط فرمان لینوکس

# dmidecode -q	نمایش بسیار کامل اجزای سخت افزاری سیستم
# hdparm -i /dev/hda	نمایش مشخصات و ویژگی های دیسک سخت
# hdparm -tT /dev/sda	انجام آزمایش 'خواندن' بروی دیسک سخت و تعیین سرعت آن
# lspci -tv	نمایش قطعات و دستگاههای متصل شده به پورت PCI
# lsusb -tv	نمایش قطعات و دستگاههای متصل شده به پورت USB
# uname -m	نمایش معماری سیستم
# uname -r	نمایش نسخه ی هسته ی استفاده شده در سیستم

خاموش کردن , راه اندازی مجدد و خروج یک سیستم

دستور	توضیح
# init 0	این دستور برای خاموش کردن سیستم به کار می رود
# logout	خارج شدن از سیستم و رفتن به صفحه ی ورود مجدد (Login)
# reboot	این دستور برای راه اندازی مجدد (restart) سیستم به کار می رود

# shutdown -h now	این دستور برای خاموش کردن سیستم به کار می رود
# shutdown -h 16:30 &	خاموش کردن سیستم در ساعت و دقیقه ی معین
# shutdown -c	لغو کردن (cancel) خاموش شدن سیستم در زمان معین
# shutdown -r now	این دستور برای راه اندازی مجدد (restart) سیستم به کار می رود
# telinit 0	این دستور برای خاموش کردن سیستم به کار می رود

فایل ها و دایرکتوری ها

دستور	توضیح
# cd /home	ورود به دایرکتوری یا شاخه ی مورد نظر مانند پوشه ی خانگی (home)
# cd ..	برگشتن به دایرکتوری قبلی
# cd ../../	برگشتن به دو دایرکتوری قبلی
# cd	رفتن به پوشه ی خانگی (home) از هر مسیر دلخواه

```
# cd ~user1
```

رفتن به پوشه ی خانگی کاربر مورد نظر از هر

مسیر دلخواه

```
# cd -
```

برگشتن به آخرین دایرکتوری (مسیر) که در آن

بوده اید

```
# cp file1 file2
```

کپی کردن یک فایل با نام file1 به مسیر مورد نظر

```
# cp dir/* .
```

کپی کردن تمام فایل های موجود در دایرکتوری

مورد نظر به مسیر جاری که در آن هستید

```
# cp -a /tmp/dir1 .
```

کپی کردن دایرکتوری مورد نظر به مسیر جاری که

در آن هستید

```
# cp -a dir1 dir2
```

کپی دایرکتوری مبدا (dir1) به دایرکتوری مقصد

(dir2). به جای dir1 و dir2 مسیر کامل

دایرکتوری های مبدا و مقصد را قرار دهید

```
# cp file file1
```

نمایش نوع و ماهیت یک فایل به همراه مشخصات

آن. به جای file1 مسیر فایل مورد نظر را قرار

دهید

```
# iconv -l
```

نمایش لیست سیستم های کدگذاری

```
# iconv -f fromEncoding -t
```

```
toEncoding inputFile > outputFile
```

تبدیل سیستم کدگذاری (encoding) یک فایل

ورودی به یک سیستم کدگذاری دیگر

```
# find . -maxdepth 1 -name *.jpg -
```

```
print -exec convert
```

تغییر اندازه ی دسته ای فایل ها در دایرکتوری

جاری و ارسال آنها به یک دایرکتوری

thumbnails (به برنامه convert از

Imagemagick نیاز می باشد)

```
# ln -s file1 lnk1
```

ایجاد لینک نمادین (میانبر) به فایل یا دایرکتوری

دلخواه. به جای file1 مسیر فایل یا دایرکتوری

مورد نظر و به جای lnk1 مسیر دایرکتوری که قرار

است فایل یا دایرکتوری میانبر در آن ایجاد شود را

قرار دهید

```
# ln file1 lnk1
```

ایجاد لینک فیزیکی به یک فایل یا دایرکتوری (در

واقع همان عمل کپی می باشد)

```
# ls
```

نمایش فایل ها و دایرکتوری های موجود در

دایرکتوری جاری

```
# ls -F
```

نمایش فایل ها و دایرکتوری های موجود در

دایرکتوری جاری

```
# ls -l
```

نمایش جزئیات فایل ها و دایرکتوری های موجود

در دایرکتوری جاری

```
# ls -a
```

نمایش فایل ها و دایرکتوری های موجود و

همچنین فایل های مخفی در دایرکتوری جاری

```
# ls *[0-9]*
```

نمایش فایل ها و دایرکتوری هایی که اسم آنها

شامل اعداد است

```
# lstree
```

نمایش تمام فایل ها و دایرکتوری های یک شاخه

# mkdir dir1	ایجاد یک دایرکتوری با نام dir1 در مسیر مورد نظر
# mkdir dir1 dir2	ایجاد دو دایرکتوری همزمان در مسیر مورد نظر
# mkdir -p /tmp/dir1/dir2	ایجاد یک شاخه ی دایرکتوری با شروع از root
# mv dir1 new_dir	تغییر نام یا جا به جا کردن (move) یک فایل یا دایرکتوری
# pwd	نشان دادن مسیر دایرکتوری جاری
# rm -f file1	پاک کردن یک فایل با نام file1
# rm -rf dir1	پاک کردن یک دایرکتوری با نام dir1 و محتویات آن به صورت بازگشتی
# rm -rf dir1 dir2	پاک کردن دو دایرکتوری در مسیر مورد نظر و محتویات آنها به صورت بازگشتی
# rmdir dir1	پاک کردن یک دایرکتوری با نام dir1
# touch -t 0712250000 file1	تغییر تاریخ ویرایش یا تغییر یک فایل یا دایرکتوری. به جای file1 مسیر فایل یا دایرکتوری مورد نظر را قرار دهید
# tree	نمایش تمام فایل ها و دایرکتوری های یک شاخه

جستجوی فایل

دستور	توضیح

<code># find / -name file1</code>	جستجوی فایل و دایرکتوری در داخل پارتیشن لینوکس (root)
<code># find / -user user1</code>	جستجوی فایل و دایرکتوری متعلق به user1
<code># find /home/user1 -name *.bin</code>	جستجوی فایل های با پسوند bin در داخل دایرکتوری home/user1
<code># find /usr/bin -type f -atime +100</code>	جستجوی فایل های باینری که در ۱۰۰ روز گذشته استفاده نشده اند
<code># find /usr/bin -type f -mtime -10</code>	جستجوی فایل های ایجاد شده با تغییر کرده در طول ۱۰ روز گذشته
<code># find / -name *.rpm -exec chmod 755 '{}' \;</code>	جستجوی فایل های با پسوند rpm و تغییر مجوز آنها !
<code># find / -xdev -name *.rpm</code>	جستجوی فایل های با پسوند rpm بدون جستجو در پارتیشن های جداشدنی مانند سی دی رام , حافظه فلش و ...
<code># locate *.ps</code>	جستجو فایل های با پسوند ps – ابتدا دستور updatedb اجرا می شود
<code># whereis halt</code>	نمایش مکان یک فایل باینری , سورس یا مستندات
<code># which halt</code>	نمایش مسیر کامل یک فایل باینری یا اجرایی

نصب و استقرار یک فایل سیستم

دستور	توضیح
# fuser -km /mnt/hda2	مجبور کردن پارتیشن hda2 برای خارج شدن (unmount) از مسیر mnt/hda2
# mount /dev/hda2 /mnt/hda2	استقرار (mount) پارتیشن با نام hda2 در مسیر mnt/hda2 برای دیدن محتویات آن پارتیشن
# mount /dev/fd0 /mnt/floppy	استقرار (mount) یک فلاپی دیسک
# mount /dev/cdrom /mnt/cdrom	استقرار (mount) یک سی دی رام یا دی وی دی
# mount /dev/hdc /mnt/cdrecorder	استقرار (mount) یک سی دی رایتر یا دی وی دی رام
# mount /dev/hdb /mnt/cdrecorder	استقرار (mount) یک سی دی رایتر یا دی وی دی رام
# mount -o loop file.iso /mnt/cdrom	استقرار (mount) یک فایل ایمیج (iso) در مسیر
مورد نظر	
# mount -t vfat /dev/hda5 /mnt/hda5	استقرار (mount) یک پارتیشن با فرمت FAT32 در مسیر مورد نظر
# mount /dev/sda1 /mnt/usbdisk	استقرار (mount) یک حافظه فلش
# mount -t smbfs -o username=user,password=pass //WinClient/share /mnt/share	استقرار (mount) یک دایرکتوری به اشتراک گذاشته شده در شبکه ی سمبا (samba) در مسیر

mnt/share	
# umount /dev/hda2	خارج کردن پارتیشن با نام hda2 از مسیر
mnt/hda2	
# umount -n /mnt/hda2	اجرای عمل خارج کردن پارتیشن (umount)
	بدون بازنویسی فایل etc/mtab

فضای دیسک سخت

دستور	توضیح
# df -h	نمایش لیست پارتیشن های مانت (mount) شده
# dpkg-query -W -f='\${Installed-Size;10}t\${Package}n' sort -k1,1n	نمایانگر فضای اشغال شده توسط بسته های نصب شده ی deb که به ترتیب حجم فایل مرتب شده اند (برای debian, ubuntu و غیره)
# du -sh dir1	نمایش حجم استفاده شده توسط یک دایرکتوری با نام dir1
# du -sk * sort -rn	نمایش حجم فایل ها و دایرکتوری ها که بر اساس حجم مرتب شده اند
# ls -lSr more	نمایش مشخصات کامل فایل ها و دایرکتوری ها که بر اساس حجم مرتب شده اند
# rpm -q -a --qf '%10{SIZE}t%{NAME}n' sort -k1,1n	نمایش فضای استفاده شده توسط بسته های نصب شده ی rpm که بر اساس حجم مرتب شده اند

کاربرها و گروه ها

دستور	توضیح
# chage -E 2005-12-31 user1	تعیین محدودیت زمانی برای پسورد کاربر user1
# groupadd [group]	ایجاد یک گروه جدید
# groupdel [group]	حذف یک گروه
# groupmod -n moon sun	تغییر نام یک گروه از moon به sun
# grpck	کنترل و بررسی گرامر و فرمت صحیح فایل etc/group و موجود بودن گروه ها
# newgrp - [group]	وارد شدن به یک گروه جدید و تغییر گروه پیش فرض فایل های ایجاد شده ی جدید
# passwd	تغییر پسورد کاربر ریشه (root)
# passwd user1	تغییر پسورد کاربر با نام user1
# pwck	کنترل و بررسی گرامر و فرمت صحیح فایل etc/passwd و موجود بودن کاربران
# useradd -c "User Linux" -g admin -d /home/user1 -s /bin/bash user1	ایجاد یک کاربر جدید با نام user1 در گروه admin
# useradd user1	ایجاد یک کاربر جدید با نام user1
# userdel -r user1	حذف یک کاربر. گزینه ی r, دایرکتوری متعلق به کاربر در دایرکتوری home را پاک خواهد کرد!
# usermod -c "User FTP" -g system - d /ftp/user1 -s /bin/nologin user1	تغییر مشخصات کاربر

مجوز فایل ها

دستور	توضیح
# chgrp group1 file1	تغییر گروه فایل با نام file1 به گروه با نام group1
# chmod ugo+rwX directory1	تغییر مجوز یک فایل یا دایرکتوری. خواندن (r), نوشتن (w), اجرای فایل یا جستجوی دایرکتوری (x), مالکیت کاربری (u), مالکیت کاربران گروه فایل (g), مالکیت کاربران خارج از گروه فایل (o) مورد نظر
# chmod go-rwx directory1	حذف مجوزهای یک فایل یا دایرکتوری
# chmod u+s /bin/file1	دادن مجوز اجرایی به فایل با نام file1 به کاربر جاری
# chmod u-s /bin/file1	حذف مجوزی اجرایی یک فایل با نام file1 از کاربر جاری
# chmod g+s /home/public	دادن مجوز اجرایی به دایرکتوری با نام public به گروه جاری
# chmod g-s /home/public	حذف مجوزی اجرایی یک دایرکتوری با نام public از گروه جاری
# chmod o+t /home/public	دادن مجوز حذف فایل های یک دایرکتوری فقط به کاربر جاری
# chmod o-t /home/public	لغو مجوز حذف فایل های یک دایرکتوری از کاربر جاری

جاری

# chown user1 file1	تغییر مالکیت یک فایل به کاربر user1
# chown -R user1 directory1	تغییر مالکیت یک دایرکتوری و تمام محتویات آن به کاربر user1
# chown user1:group1 file1	تغییر مالکیت فایل با نام file1 به گروه و کاربر user1 و group1
# find / -perm -u+s	نمایش همه ی فایل ها داخل پارتیشن لینوکس (/) (که دارای مجوز مورد نظر هستند)
# ls -lh	نمایش مجوز فایل ها در مسیر مورد نظر
# ls /tmp pr -T5 -W\$COLUMNS	نمایش فایل ها و دایرکتوری ها مسیر tmp به صورت ستونی , شامل ۵ ستون

اعمال مشخصات ویژه بروی فایل

دستور	توضیح
# chmod +a file1	در این حالت , فایل تنها در حالت الحاقی (اضافه شدن) قابل تغییر می باشد
# chmod +c file1	اجازه فشرده سازی و باز کردن خودکار یک فایل را به کرنل می دهد

chattr +d file1

در این حالت , در هنگام اجرای ابزار سیستمی
dump برای گرفتن نسخه ی پشتیبان در پارتیشن
های ext3 , از فایل مورد نظر نسخه ی پشتیبان
تهیه نخواهد شد

chattr +i file1

با اجرای این دستور , فایل حتی توسط کاربر root
غیر قابل تغییر می شود

chattr +s file1

اجازه ی امن بودن حذف یک فایل را می دهد

chattr +S file1

در این حالت , تغییرات در فایل همزمان بروی
هارد دیسک ذخیره می شود

chattr +u file1

اجازه ی بازیابی محتویات بک فایل، حتی اگر که
cancel شده باشد

lsattr

نمایش مشخصات ویژه یک فایل در یک پارتیشن با
سیستم فایل ext3

فایل های فشرده و بایگانی

دستور

توضیح

bunzip2 file1.bz2

خارج کردن فایل file1.bz2 از حالت فشرده

bzip2 file1

فشرده کردن (compress) یک فایل با نام file1
با فرمت bzip2

gunzip file1.gz

خارج کردن فایل file1.gz از حالت فشرده

# gzip file1	فشرده کردن (compress) یک فایل با نام file1 با فرمت gzip
# gzip -9 file1	فشرده کردن (compress) یک فایل با نام file1 با فرمت gzip با بیشترین میزان فشردگی
# rar a file1.rar test_file	فشرده کردن (compress) یک فایل با نام file1 با فرمت rar
# rar a file1.rar file1 file2 dir1	فشرده کردن (compress) چند فایل یا دایرکتوری به طور همزمان
# rar x file1.rar	خارج کردن فایل file1.rar از حالت فشرده
# tar -cvf archive.tar file1	ایجاد یک فایل با فرمت tar به صورت غیر فشرده
# tar -cvf archive.tar file1 file2 dir1	ایجاد یک فایل فشرده , حاوی چند فایل و دایرکتوری
# tar -tf archive.tar	نمایش محتویات یک فایل فشرده با فرمت tar
# tar -xvf archive.tar	خارج کردن یک فایل فشرده با فرمت tar
# tar -xvf archive.tar -C /tmp	خارج کردن یک فایل فشرده با فرمت tar به مسیر tmp
# tar -cvfj archive.tar.bz2 dir1	ایجاد یک فایل فشرده با فرمت tar.bz2
# tar -xvfj archive.tar.bz2	خارج کردن یک فایل فشرده با فرمت tar.bz2
# tar -cvfz archive.tar.gz dir1	ایجاد یک فایل فشرده با فرمت tar.gz
# tar -xvfz archive.tar.gz	خارج کردن یک فایل فشرده با فرمت tar.gz
# unrar x file1.rar	خارج کردن فایل file1.rar از حالت فشرده

# unzip file1.zip	خارج کردن یک فایل فشرده با فرمت zip
# zip file1.zip file1	ایجاد یک فایل فشرده با فرمت zip
# zip -r file1.zip file1 file2 dir1	ایجاد یک فایل فشرده با فرمت zip که حاوی تعدادی فایل و دایرکتوری است

Red Hat فدورا و توزیع های مبتنی بر (RPM بسته های

دستور	توضیح
# rpm -ivh [package.rpm]	نصب یک بسته ی rpm
# rpm -ivh --nodeeps [package.rpm]	نصب یک بسته ی rpm بدون در نظر گرفتن بسته های پیش نیاز
# rpm -U [package.rpm]	آپگرید یک بسته ی rpm بدون تغییر فایل های تنظیمات مربوط به آن بسته
# rpm -F [package.rpm]	آپگرید یک بسته ی rpm فقط در حالتی که آن بسته نصب شده باشد
# rpm -e [package]	حذف یک بسته ی rpm از سیستم
# rpm -qa	نمایش همه ی بسته های rpm که در سیستم نصب شده اند
# rpm -qa grep httpd	نمایش همه ی بسته های rpm با نام httpd

# rpm -qi [package]	نمایش اطلاعات مربوط به یک بسته ی نصب
# rpm -qg "System Environment/Daemons"	نمایش بسته های rpm مربوط به یک گروه نرم افزاری
# rpm -ql [package]	نمایش لیست فایل های مربوط به یک بسته rpm نصب شده
# rpm -qc [package]	نمایش لیست فایل های تنظیمات مربوط به یک بسته ی rpm نصب شده
# rpm -q [package] --whatrequires	نمایش لیست پیش نیاز های یک بسته ی rpm
# rpm -q [package] --whatprovides	نمایش قابلیت های یک بسته ی rpm
# rpm -q [package] --scripts	نمایش اسکریپت های اجرا شده در حین عمل نصب یا حذف یک بسته ی rpm
# rpm -q [package] --changelog	نمایش تغییرات یک بسته ی rpm نسبت به نسخه ی قبلی
# rpm -qf /etc/httpd/conf/httpd.conf	بررسی اینکه فایل مورد نظر به کدام بسته ی rpm تعلق دارد
# rpm -qp [package.rpm] -l	نمایش لیست فایل های مربوط به یک بسته ی rpm که هنوز نصب نشده
# rpm --import /media/cdrom/RPM-GPG-KEY	وارد کردن کلید (key)

# rpm --checksig [package.rpm]	بررسی سالم بودن یک بسته ی rpm
# rpm -qa gpg-pubkey	بررسی سالم بودن همه ی بسته های rpm
	نصب شده
# rpm -V [package]	چک کردن حجم , md5 , مجوز و سایر
	مشخصات یک بسته ی rpm
# rpm -Va	چک کردن حجم , md5 , مجوز و سایر
	مشخصات همه ی بسته ها ی rpm
# rpm -Vp [package.rpm]	چک کردن حجم , md5 , مجوز و سایر
	مشخصات یک بسته ی rpm نصب نشده
# rpm -ivh /usr/src/redhat/RPMS/`arch`/[package.rpm]	نصب یک بسته ی ساخته شده از سورس
	یک بسته ی rpm
# rpm2cpio [package.rpm] cpio --extract -- make-directories *bin*	استخراج فایل های اجرایی از یک بسته ی rpm
# rpmbuild --rebuild [package.src.rpm]	ساختن یک فایل rpm از روی سورس یک بسته ی rpm

Red Hat فدورا و توزیع های مبتنی بر (YUM ابزار نصب

دستور	توضیح
# yum -y install [package]	دانلود و نصب یک بسته ی rpm از مخازن
# yum localinstall [package.rpm]	نصب یک بسته ی rpm و تلاش برای حل پیش نیاز ها با استفاده از مخازن
# yum -y update	آپدیت همه ی بسته های rpm نصب شده در سیستم
# yum update [package]	آپگرید یک بسته ی rpm به نسخه ی جدیدتر
# yum remove [package]	حذف یک بسته ی rpm با استفاده از ابزار yum
# yum list	نمایش لیست همه ی بسته های نصب شده در سیستم
# yum search [package]	پیدا کردن یک بسته از مخازن
# yum clean [package]	پاک کردن cache که شامل بسته های rpm دانلود شده توسط ابزار yum است
# yum clean headers	پاک کردن همه فایل های header که سیستم برای حل پیش نیاز ها (dependency) از آنها استفاده می کند
# yum clean all	پاک کردن همه ی فایل های header و cache

(اوبونتو و توزیع های مبتنی بر دبیان) DEB بسته های

دستور	توضیح
# dpkg -i [package.deb]	نصب یا آپگرید یک بسته ی deb
# dpkg -r [package]	حذف یک بسته ی deb از سیستم
# dpkg -l	نمایش همه ی بسته های deb نصب شده در سیستم
# dpkg -l grep httpd	نمایش همه ی بسته های deb با نام httpd
# dpkg -s [package]	نمایش اطلاعات مربوط به یک بسته ی خاص که در سیستم نصب شده است
# dpkg -L [package]	نمایش لیست فایل های مربوط به یک بسته ی نصب شده در سیستم
# dpkg --contents [package.deb]	نمایش لیست فایل های مربوط به یک بسته که هنوز نصب نشده
# dpkg -S /bin/ping	بررسی اینکه فایل مورد نظر به کدام بسته تعلق دارد

(اوبونتو و توزیع های مبتنی بر دبیان) APT ابزار نصب

دستور	توضیح
# apt-cache search [package]	جستجوی بسته ی مورد نظر
# apt-cdrom install [package]	نصب یا آپگرید یک بسته ی deb از روی سی دی رام
# apt-get install [package]	نصب یا آپگرید یک بسته ی deb از روی مخازن با استفاده از ابزار apt
# apt-get update	بروز رسانی لیست تمام بسته های موجود در مخازن
# apt-get upgrade	آپگرید همه ی بسته های نصب شده به نسخه ی جدیدتر
# apt-get remove [package]	حذف یک بسته ی deb از روی سیستم توسط ابزار apt
# apt-get check	بررسی وضعیت پیش نیازها (dependencies)
# apt-get clean	پاک کردن cache که شامل بسته های deb دانلود شده توسط ابزار apt است

... و Arch , Frugalware توزیع های (Pac ابزار نصب

دستور	توضیح
# pac -S name	بسته ی نرم افزار 'name' را با وابستگی هایش نصب کن
# pac -R name	بسته ی با نام 'name' را با تمام فایل هایش حذف کن

مشاهده ی محتویات فایل

دستور	توضیح
# cat file1	نمایش محتویات یک فایل با شروع از سطر اول
# head -2 file1	نمایش دو خط اول یک فایل
# less file1	مشابه دستور more است با این تفاوت که امکان حرکت رو به عقب نیز وجود دارد
# more file1	نمایش محتویات یک فایل به صورت درصدی و رو به جلو
# tac file1	نمایش محتویات یک فایل با شروع از خط آخر
# tail -2 file1	نمایش دو خط آخر یک فایل
# tail -f /var/log/messages	نمایش محتویات یک فایل به طوری که تغییرات صورت گرفته در فایل به طور لحظه ای نمایش داده می شود

دستکاری فایل های متنی

دستور	توضیح
# cat example.txt awk 'NR%2==1'	تمام خطوط زوج را از example.txt حذف کن
# echo a b c awk '{print \$1}'	اولین ستون یک خط را نمایش بده
# echo a b c awk '{print \$1,\$3}'	اولین و سومین ستون یک خط را نمایش بده
# cat -n file1	نمایش سطرهای فایل با شماره
# comm -1 file1 file2	مقایسه محتویات دو فایل که فقط خطوط خاص را از 'file1' حذف می کند
# comm -2 file1 file2	مقایسه محتویات دو فایل که فقط خطوط خاص را از 'file2' حذف می کند
# comm -3 file1 file2	مقایسه محتویات دو فایل که فقط خطوط خاص را که در دو فایل آمده را حذف می کند
# diff file1 file2	تفاوت بین دو فایل را نمایان می کند
# grep Aug /var/log/messages	در فایل 'var/log/messages/' کلمه "Aug" را پیدا کن
# grep ^Aug /var/log/messages	در فایل 'var/log/messages/' کلمه هایی را که با "Aug" شروع می شوند پیدا کن
# grep [0-9] /var/log/messages	از فایل 'var/log/messages/' تمام خطوطی را که شامل اعداد هستن نمایش بده
# grep Aug -R /var/log/*	در شاخه 'var/log/' و زیر شاخه ها کلمه ای

"Aug" را جستجو کن	
# paste file1 file2	محتویات دو فایل را با ستون با هم ادغام کن
# paste -d '+' file1 file2	پیوستن محتویات دو فایل برای دو ستون با استفاده از '+' به عنوان تمییز دهنده در وسط
# sdiff file1 file2	تفاوت بین دو فایل را پیدا کن و به صورت محاوره‌ای با هم ادغام کن
# sed 's/string1/string2/g' example.txt	در فایل example.txt عبارت "string1" را با "string2" جایجا کن
# sed '/^\$/d' example.txt	تمام خطوط سفید را از فایل example.txt پاک کن
# sed '/ *#/d; /^\$/d' example.txt	تمام خطوط سفید و comment ها را از فایل example.txt پاک کن
# sed -e '1d' example.txt	خط اول را از فایل example.txt پاک کن
# sed -n '/string1/p'	خطوطی را نمایش بده که شامل کلمه‌ی "string1" باشد
# sed -e 's/ *\$//' example.txt	کارکتر خالی در آخر هر سطر را پاک کن
# sed -e 's/string1//g' example.txt	فقط کلمه‌ی "string1" را حذف کن و بقیه را تغییر نده
# sed -n '1,5p' example.txt	سطر اول تا پنجم را از example.txt نمایش بده
# sed -n '5p;5q' example.txt	سطر پنجم را از example.txt نمایش بده

# sed -e 's/00*/0/g' example.txt	صفرهای متعدد را با یک صفر تعویض کن
# sort file1 file2	محتویات دو فایل را به ترتیب کن
# sort file1 file2 uniq	محتویات دو فایل را به ترتیب کن و خطوط تکراری را حذف کن
# sort file1 file2 uniq -u	محتویات دو فایل را به ترتیب کن و خطوط تکراری نمایش بده
# sort file1 file2 uniq -d	محتویات دو فایل را به ترتیب کن و خطوطی را که دو بار تکرار شده‌اند را نمایش بده
# echo 'word' tr '[:lower:]' '[:upper:]'	حروف کوچک را به بزرگ تبدیل کن

تبدیل فرمت فایل ها

دستور	توضیح
# dos2unix filedos.txt fileunix.txt	تبدیل فرمت یک فایل متنی از سیستم MSDOS به سیستم UNIX
# recode ..HTML < page.txt > page.html	تبدیل یک فایل متنی به فرمت html
# recode -l more	نمایش همه ی فرمت های قابل تبدیل
# unix2dos fileunix.txt filedos.txt	تبدیل فرمت یک فایل متنی از سیستم UNIX به سیستم MSDOS

آنالیز و تعمیر فایل سیستم

دستور	توضیح
# badblocks -v /dev/hda1	بلوک‌های خراب را بر روی hda1 بررسی کن
# dosfsck /dev/hda1	درست بودن پیکربندی dos بر روی دیسک hda1 را بررسی یا درست کن
# e2fsck /dev/hda1	درست بودن پیکربندی ext2 بر روی دیسک hda1 را بررسی یا درست کن
# e2fsck -j /dev/hda1	درست بودن پیکربندی ext3 بر روی دیسک hda1 را بررسی یا درست کن
# fsck /dev/hda1	درست بودن پیکربندی linux بر روی دیسک hda1 را بررسی یا درست کن
# fsck.ext2 /dev/hda1	درست بودن پیکربندی ext2 بر روی دیسک hda1 را بررسی یا درست کن
# fsck.ext3 /dev/hda1	درست بودن پیکربندی ext3 بر روی دیسک hda1 را بررسی یا درست کن
# fsck.vfat /dev/hda1	درست بودن پیکربندی fat بر روی دیسک hda1 را بررسی یا درست کن
# fsck.msdos /dev/hda1	درست بودن پیکربندی dos بر روی دیسک hda1 را بررسی یا درست کن

فرمت یک فایل سیستم

دستور	توضیح
# fdformat -n /dev/fd0	دیسک فلاپی را فرمت می‌کند
# mke2fs /dev/hda1	بر روی پارتیشن hda1، پیکربندی فایل از نوع لینوکس ext2 را درست کن
# mke2fs -j /dev/hda1	بر روی پارتیشن hda1، پیکربندی فایل از نوع لینوکس ext3 ژورنال بندی شده (journal) را درست کن
# mkfs /dev/hda1	بر روی پارتیشن hda1، پیکربندی فایل از نوع لینوکس ext2 را درست کن
# mkfs -t vfat 32 -F /dev/hda1	بر روی پارتیشن hda1، پیکربندی فایل از نوع ویندوز FAT32 را درست کن
# mkswap /dev/hda3	پیکر بندی فایل از نوع swap درست کن

SWAP فایل سیستم

دستور	توضیح
# mkswap /dev/hda3	ایجاد یک پارتیشن با فرمت swap
# swapon /dev/hda3	فعال کردن یک پارتیشن swap جدید
# swapon /dev/hda2 /dev/hdb3	فعال کردن همزمان دو پارتیشن swap

گرفتن پشتیبان

دستور	توضیح
# find /var/log -name '*.log' tar cv --files-from=- bzip2 > log.tar.bz2	پیدا کردن تمامی فایل های با پسوند log و ساختن یک فایل فشرده با فرمت bzip از آنها
# find /home/user1 -name '*.txt' xargs cp -av --target-directory=/home/backup/ --parents	پیدا کردن همه ی فایل های با پسوند txt و کپی آنها از یک دایرکتوری به دایرکتوری دیگر
# dd bs=1M if=/dev/hda gzip ssh user@ip_addr 'dd of=hda.gz'	گرفتن پشتیبان از یک دیسک سخت بروی host از طریق ssh
# dd if=/dev/sda of=/tmp/file1	گرفتن پشتیبان از یک پارتیشن در یک فایل
# dd if=/dev/hda of=/dev/fd0 bs=512 count=1	کپی یک نسخه از MBR به یک فلاپی
# dd if=/dev/fd0 of=/dev/hda bs=512 count=1	بازگرداندن MBR از نسخه ی پشتیبان در داخل یک فلاپی
# dump -0aj -f /tmp/home0.bak /home	گرفتن یک نسخه ی پشتیبان کامل از دایرکتوری home
# dump -1aj -f /tmp/home0.bak /home	گرفتن یک نسخه ی پشتیبان افزایشی از دایرکتوری home
# restore -if /tmp/home0.bak	برگرداندن نسخه ی اصلی دایرکتوری home از طریق نسخه ی پشتیبان
# rsync -rogpav --delete /home /tmp	یکسان سازی (synchronization) بین دو دایرکتوری home و tmp

```
# rsync -rogpav -e ssh --delete /home  
ip_address:/tmp
```

یکسان سازی (synchronization) بین دو

دایرکتوری home در کامپیوتر مبدا و tmp در

دایرکتوری مقصد از طریق ssh

```
# rsync -az -e ssh --delete  
ip_addr:/home/public /home/local
```

یکسان سازی (synchronization) یک

دایرکتوری محلی با یک دایرکتوری از راه دور (

remote) از طریق ssh و فشرده سازی همزمان

```
# rsync -az -e ssh --delete /home/local  
ip_addr:/home/public
```

یکسان سازی (synchronization) یک

دایرکتوری از راه دور (remote) با یک

دایرکتوری محلی از طریق ssh و فشرده سازی

همزمان

```
# tar -Puf backup.tar /home/user
```

گرفتن یک نسخه ی پشتیبان افزایشی از

دایرکتوری مورد نظر

```
# ( cd /tmp/local/ && tar c . ) | ssh -C  
user@ip_addr 'cd /home/share/ &&  
tar x -p'
```

کپی محتویات یک دایرکتوری در کامپیوتر مقصد (

remote) از طریق ssh

```
# ( tar c /home ) | ssh -C  
user@ip_addr 'cd /home/backup-  
home && tar x -p'
```

کپی یک دایرکتوری به یک دایرکتوری بروی

کامپیوتر مقصد (remote) از طریق ssh

```
# tar cf - . | ( cd /tmp/backup ; tar xf -  
)
```

کپی یک دایرکتوری به صورتی که مجوزها و لینک

های موجود حفظ شود

سی دی رام

دستور	توضیح
# cd-paranoia -B	ترک‌های صوتی را از CD گرفته و به فایل‌های wav تبدیل کن
# cd-paranoia --	ریپ کردن ۳ فایل اول یک سی دی audio به wav فرمت

# cdrecord -v gracetime=2 	
dev=/dev/cdrom -eject blank=fast -
force
	پاک کردن یک سی دی با قابلیت رایت مجدد (rewritable)

# cdrecord -v dev=/dev/cdrom cd.iso	رایت ISO بر روی CD

# gzip -dc cd_iso.gz cdrecord 	
dev=/dev/cdrom -
	رایت ISO فشرده بر روی CD

# cdrecord --scanbus	مرور bus برای شناسایی کانالهای scsi
# dd if=/dev/hdc md5sum	انجام دستور md5sum بر روی وسیله‌ای مانند CD
# mkisofs /dev/cdrom > cd.iso	گرفتن ایمیج با فرمت iso از یک سی دی
# mkisofs /dev/cdrom gzip > cd_iso.gz	گرفتن ایمیج با فرمت iso به صورت فشرده از یک سی دی
# mkisofs -J -allow-leading-dots -R - V	گرفتن ایمیج با فرمت iso از یک دایرکتوری []
# mount -o loop cd.iso /mnt/iso	استقرار (mount) یک فایل iso در مسیر مورد نظر

(Lan و WiFi) دستورات شبکه

دستور	توضیح
# dhclient eth0	فعال سازی واسط eth0 در مد dhcp
# ethtool eth0	آمار شبکه‌ی eth0 را نمایش می دهد
# host www.example.com	تبدیل آدرس سایت مورد نظر به آدرس های IP و بالعکس !
# hostname	اسم host دستگاه را نمایش می دهد
# ifconfig eth0	نمایش تنظیمات کارت شبکه‌ی ethernet
# ifconfig eth0 192.168.1.1 netmask 255.255.255.0	تنظیم آدرس IP
# ifconfig eth0 promisc	تنظیم کارت شبکه (eth0) در حالت promiscuous برای جمع آوری بسته ها
# ifdown eth0	واسط eth0 را غیر فعال می کند
# ifup eth0	فعال سازی واسط eth0
# ip link show	مشاهده ی وضعیت اتصال تمامی شبکه های موجود
# iwconfig eth1	نمایش شبکه‌ی بی سیم
# iwlist scan	جستجوی wifi برای نمایش اتصالات بی سیم قابل دسترسی
# mii-tool eth0	وضعیت اتصال 'eth0' را نمایان کن
# netstat -tup	نمایش تمام اتصالات فعال و PID مربوط آنها
# netstat -tupl	نمایش تمام سرویس های دستگاه و PID مربوطه

# netstat -rn	جدول مسیرها "routing table" را نمایش بده، مانند دستور "route -n"
# nslookup www.example.com	تبدیل آدرس سایت مورد نظر به آدرس های IP و بالعکس!
# route -n	نمایش جدول routing
# route add -net 0/0 gw IP_Gateway	تغییر دروازه (gateway) پایه
# route add -net 192.168.0.0 netmask 255.255.0.0 gw 192.168.1.1	تنظیم مسیر ایستایی برای رسیدن به شبکه‌ی 16/192.168.0.0
# route del 0/0 gw IP_gateway	حذف مسیر ایستایی
# echo "1" > /proc/sys/net/ipv4/ip_forward	فعال سازی ip routing
# tcpdump tcp port 80	تمام ترافیک HTTP را نمایش می‌دهد
# whois www.example.com	جستجو در پایگاه داده‌ی Whois

(SAMBA) شبکه با مایکروسافت ویندوز

دستور	توضیح

# mount -t smbfs -o 	
username=user,password=pass
//WinClient/share /mnt/share
	بابار گذاری اشتراک شبکه‌ی ویندوز

# nbtscan ip_addr	وضوح اسم نت بایوس
# nmblookup -A ip_addr	وضوح اسم نت بایوس

 # smbclient -L ip_addr/hostname اشتراک‌های remote از یک host ویندوز را نمایش

می‌دهد

 # smbget -Rr smb://ip_addr/share مانند دستور wget می‌توان فایل را از یک host

ویندوز توسط پروتکل smb دانلود کند

(دیوار آتش) IPTABLES

دستور

توضیح

 # iptables -t filter -L

تمام زنجیره‌های جدول فیلتر شدن را نمایش می‌دهد

دهد

 # iptables -t nat -L

تمام زنجیره‌های جدول nat را نمایش می‌دهد

 # iptables -t filter -F

تمام قوانین و شروط را از جدول فیلتر شدن پاک می‌کند

می‌کند

 # iptables -t nat -F

تمام قوانین و شروط را از جدول nat پاک می‌کند

می‌کند

 # iptables -t filter -X

هر زنجیری را که توسط کاربر درست شده باشد را پاک می‌کند

را پاک می‌کند

**# iptables -t filter -A INPUT -p tcp -
-dport telnet -j ACCEPT**

اجازه‌ی اتصالات telnet را به ورودی می‌دهد

**# iptables -t filter -A OUTPUT -p
tcp --dport http -j DROP**

اتصالات HTTP به خروجی را قطع می‌کنند

**# iptables -t filter -A FORWARD -p
tcp --dport pop3 -j ACCEPT**

اجازه‌ی اتصالات POP3 را به زنجیر forward

می‌دهد

# iptables -t filter -A INPUT -j LOG --log-prefix	ثبت اتفاقات بروی رشته ی ورودی
# iptables -t nat -A POSTROUTING -o eth0 -j MASQUERADE	پیکربندی PAT بروی بسته های خروجی از eth0
# iptables -t nat -A PREROUTING -d 192.168.0.1 -p tcp -m tcp --dport 22 -j DNAT --to-destination 10.0.0.2:22	هدایت مجدد بسته های آدرس دهی شده به یک میزبان به میزبان دیگر

نظارت و اشکال زدائی

دستور	توضیح
# free -m	نمایش وضعیت حافظه (RAM) به مگابایت
# kill -9 process_id	بستن (از کار انداختن) اجباری یک برنامه یا پردازش
# kill -1 process_id	مجبور کردن یک برنامه یا پردازش به بارگذاری (reload) مجدد تنظیمات و فایل های پیکربندی
# last reboot	نمایش تاریخ و زمان آخرین راه اندازی مجدد (reboot) سیستم
# lsmod	نمایش ماژول های (module) بارگذاری شده توسط هسته (kernel)
# lsof -p process_id	نمایش لیست فایل های در حال استفاده به وسیله ی یک برنامه یا پردازش

# lsof /home/user1	نمایش لیست فایل های در حال استفاده در یک مسیر مورد نظر
# ps -eafw	نمایش برنامه های در حال اجرا در لینوکس
# ps -e -o pid,args --forest	نمایش برنامه های در حال اجرا بر اساس شماره ی PID
# pstree	نمایش برنامه های در حال اجرا به صورت نمودار درختی
# smartctl -A /dev/hda	کنترل و بازبینی قابلیت اطمینان دیسک سخت از طریق ویژگی SMART
# smartctl -i /dev/hda	کنترل فعال بودن ویژگی SMART بروی یک دیسک سخت
# strace -c ls >/dev/null	نمایش ارتباط های سیستم با یک برنامه یا پردازش
# strace -f -e open ls >/dev/null	نمایش ارتباط های کتابخانه ها (library) با یک برنامه یا پردازش
# tail /var/log/dmesg	نمایش وقایع و رویدادهای بوت شدن هسته (kernel)
# tail /var/log/messages	نمایش وقایع و رویدادهای سیستم
# top	نمایش برنامه های در حال اجرا که بیشترین استفاده از cpu را دارند
# watch -n1 'cat /proc/interrupts'	نمایش حال حاضر 'خطوط در خواست وقفه' (IRQ) سخت افزار های مختلف

دیگر دستورات مفید

دستور	توضیح
# alias hh='history'	برای دستور history (تاریخچه) اسم مستعار hh را قرار بده.
# apropos ...keyword	این دستور لیست تمام دستورهایی که کلمه‌ی کلیدی را داشته باشد نمایش می‌دهد، وقتی که کارایی دستور را می‌دانید ولی خود دستور را نمی‌دانید می‌توان از این دستور استفاده کرد..
# chsh	تغییر دادن shell
# chsh --list-shells	نمایش لیست شل (shell) های موجود در مسیر etc/shells
# gpg -c file1	رمز گذاری یک فایل با استفاده از GNU Privacy Guard
# gpg file1.gpg	رمز گشایی یک فایل با استفاده از GNU Privacy Guard
# ldd /usr/bin/ssh	نمایش دهنده‌ی کتابخانه‌های مشترک (shared libraries) مورد نیاز برنامه‌ی ssh
# ping	نمایش دهنده‌ی صفات راهنمای on-line برای دستور ping با استفاده از گزینه‌ی -k می‌توان دستورات مربوطه را نیز پیدا کردن
# mkbootdisk --device /dev/fd0	ساخت فلاپی قابل boot
`uname -r`	

مرجع دستورات خط فرمان لینوکس

```
# wget -r www.example.com
```

این دستوریک وب سایت کامل را دانلود می کند

```
# wget -c www.example.com/file.iso
```

این دستور امکان دانلود فایل با قابلیت ادمه دادن

پس از یک وقفه را دارد

```
# echo 'wget -c
```

شروع دانلود برای زمان مورد نظر

```
www.example.com/files.iso' | at 09:00
```

```
# whatis ...keyword
```

کارایی برنامه ای را توضیح می دهد

```
# who -a
```

این دستور کسانی را که بر روی سیستم هستن،

آخرین راه اندازی سیستم، پروسه های مرده،

نحوه ی کار login دستگاه، پروسه های فعال راه

اندازی شده ی init، آخرین تغییرات در ساعت

دستگاه و runlevel فعلی دستگاه را نمایش می

دهد

منابع استفاده شده :

- 1- www.linfo.org
- 2- <http://www.LinuxGuide.it/commands>
- 3- **Beginning the Linux Command Line-Apress-/by Sander van Vugt**